

Прв јавен состанок на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за 2016 година

Добиени ставови и мислења и став на Агенцијата по истите

- 25.03.2016 година –

Првиот јавен состанок на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги се одржа во просториите на Агенцијата, Палата Панко Брашнарлов, на 25 март, со почеток во 12 часот.

Воведно обраќање имаше директорот на Агенцијата д-р Зоран Трајчевски, кој ги презентираше реализираните активности, согласно Годишната програма за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, за изминатото тромесечје.

Агенцијата постојано потсетува дека сопствениците на сите медиуми треба да прават разлика меѓу деловниот, политичкиот и приватниот интерес наспроти професионалното известување, и да им овозможат на сите медиумски професионалци независно и непречено да ја работат својата работа. Во таа насока, професорката д-р Јасна Бачовска Недиќ, раководителка на Студиите по новинарство, медиуми и комуникации при Правниот факултет „Јустинијан Први“, ги пренесе своите видувања за актуелните аспекти поврзани со медиумите и новинарската одговорност. Накратко даде осврт на стратегиските цели на европските медиумски системи, индикаторите за мерење на интегритетот на медиумите, трендовите во новинарската професија и новинарската одговорност.

За професионалните стандарди како неопходен предуслов за работењето на медиумите говореше м-р Емилија Петреска - Камењарова, раководителка на Одделението за човекови права и медиумска писменост во Секторот за програмски работи на Агенцијата, која од аспект на регулаторното тело потсети на начелата и општоважечките програмски стандарди, кон кои радиодифузерите треба да се стремат при вршењето на дејноста. Потсети и на програмските стандарди кои треба да ги практикува Македонската радио телевизија при производството и обезбедувањето на радио и тв програми, во насока на задоволување на јавниот интерес.

Присутните за време на панел-дискусија, имаа можност да постават прашања во однос на презентациите кои ги проследија, и да искажат свои мислења и видувања по истите.

Панел дискусија: прашања и мислења од присутните и став на Агенцијата по истите:

-Дејан Ѓорѓиевски од Центар за развој на медиуми, ја пофали Агенцијата дека во последно време се залага за почитување на професионалните стандарди и посочи дека како регулаторно тело, Агенцијата треба да реагира почесто и јавно за секое непочитување на професионалните стандарди од страна на медиумите. Во продолжение постави прашање - каде во Америка се издаваат лиценци за новинари, бидејќи не слушнал дека некаде во светот, се издаваат лиценци и дека новинарството е професија која минува низ многу промени. Спомена дека е потребна законска измена бидејќи, како што велат приватните радиодифузери, јавниот интерес е обврска само на јавниот сервис, и констатираше дека и членовите од законот кои беа цитирани во презентацијата на г-ѓа П.Камењарова се однесуваа за јавниот радиодифузен сервис, а не за сите медиуми. Иако не беше сигурен дали веќе се практикува, додаде дека Агенцијата треба повторно да воспостави пракса, да даде можност на граѓаните да поднесат претставка за нарушување на професионалните новинарски стандарди и етика, а потоа да се побара и јавно извинување од оној медиум кој ги прекршил овие стандарди. Истакна дека доколку се работи на донесување на нов закон, треба да се прошири дефиницијата за медиуми и во него да се вметнат сите медиуми од радиодифузниот, односно аудиовизуелниот простор.

Одговор на д-р Јасна Бачовска Недиќ, раководителка на Студиите по новинарство, медиуми и комуникации при Правниот факултет „Јустинијан Први“

Ѓ-ѓа Бачовска Недиќ се заблагодари на прашањето и појасни дека не се работи за лиценци во Америка, туку станува збор за специфично новинарско образование, кое се применува и во Хрватска. Лиценци за лицата кои работат новинарство се издаваат во Франција, и истакна дека можеби не е добро сега во Македонија да се оди кон ваков вид на професионализација, бидејќи постојат многу новинари кои одлично си ја работат таа професија, а немаат завршено студии по новинарство. Но, потребно е да се расправа за критериумите во новинарството, бидејќи оваа професија е на многу ниско ниво.

Одговор на м-р Емилија Петреска - Камењарова, раководителка на Одделението за човекови права и медиумска писменост во Секторот за програмски работи

Г-ѓа Петреска Камењарова посочи дека членот 110 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, важи за јавниот радиодифузен сервис, ама принципите и стандардите кои се истите зборови се општоважечки за сите. Нив ги има во членот 61 од истиот закон, и истите важат за сите медиуми. Потенцираше дека со почитувањето на новинарските принципи и стандарди, радиодифузерите ќе го исполнат својот дел за почитување на јавниот интерес. Фактот што некој добива дозвола за радиодифузна дејност, значи дека има отворен канал до домовите на сите граѓани 24 часа, а со самото тоа, значи и дека има обврски кои треба да се исполнуваат, односно принципи и стандарди.

-Христијан Трајчевски, соработник во Одделението за програмски и административен надзор се надоврза на дискусијата и посочи дека финансиите се клучен фактор за независноста на медиумите во ова општество, за разлика од западно-европските земји и Америка. Констатираше дека можна причина за неквалитетот во новинарската професија се ниските приходи кои ги имаат новинарите. Доколку новинарите се повеќе платени, веројатно повеќе ќе вложуваат во квалитетот на работењето и нема да бидат лесно поткупливи. Посочи дека новинарите треба да бидат комплетно финансиски независни од политиката, владите, компаниите и сл.

Одговор на д-р Јасна Бачовска Недиќ, раководителка на Студиите по новинарство, медиуми и комуникации при Правниот факултет „Јустинијан Први“

Г-ѓа Бачовска Недиќ нагласи дека комплетно се согласува со суштината и идејата, и дека е тоа во интерактивна врска со стандардот и општественоста. Посочи дека ова не е проблем само во Македонија, туку е глобален проблем во новинарството. Во однос на тоа, дали некој е подложен на мито или корупција, истакна дека тоа треба да се докаже и дека не треба се претпоставува.

-Зоран Фиданоски, член на Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, посочи дека иако нема факултет за новинарство, цел живот работи како новинар и дека секој кој се нафатил да работи како новинар, треба да ги почитува етичките новинарски принципи. Според него, не е потребно секој кој работи како новинар да има завршено факултет за новинарство, важно е личноста да има талент и да ја сака таа професија. Посочи дека во Република Македонија недостасуваат квалитетни новинари, а во медиумите редакциски школи, каде во минатото се вршеше обука и селекција на кадарот. Констатираше дека

новинарството треба да се практикува во вистинска смисла на зборот, а медиумите да бидат чувари на јавното мислење.

Ги пофали и двете презентации, а за јавниот радиодифузен сервис, посочи дека тој треба да биде огледало на државата. Се сложи со констатацијата дека вистинитоста, непристрасноста, сеопфатноста и политичката избалансираност треба да ја има, иако често пати ги нема во јавниот сервис. Го спомена и Етичкиот кодекс на ЗНМ, кој постои веќе 15 години и во кој се дефинирани правилата за сите членови на здружението. Се согласи дека треба да се почитува јавниот интерес и посочи дека не може секоја владина мерка или политика да се третира како јавен интерес и да биде предмет на бесплатна кампања од јавен интерес. Затоа треба да има посебни критериуми, дефинирани од страна на стручни и компетентни лица, кои ќе утврдат што е јавен интерес и дали има потреба да се прават кампањи од јавен интерес.

- Весна Никодиноска од МИМ, се надоврза на дискусијата и посочи дека сите сме сведоци на се што се случува во етерот, но периодот кој претстои пред изборите е многу важен за политичкиот плурализам и прекршувањето на членот кој го забранува говорот на омраза. Нагласи дека од аспект на говор на омраза, Агенцијата треба постојано да ги истакнува и потенцира професионалните стандарди, иако нема механизми за казнување, бидејќи само на тој начин ќе се направи притисок, и ќе преземат мерки и медиумските организации, Советот на честа, Советот за етика во медиумите на Македонија - чијашто задача е да ги штити етичките и професионалните стандарди. Додаде дека Агенцијата, исто така може да направи притисок и преку постојано констатирање на прекршување на членот, кој го забранува говорот на омраза.

Во однос на политичкиот плурализам, истакна дека тој треба да постои во рамките на редакциите на медиумите, односно да не постои еднострано информирање. Нагласи дека е неприфатлив ставот дека медиумите работат за профит. Бидејќи медиумите се корисници на јавен ресурс, нивната улога не е само да заработуваат од она што го работат, туку имаат и општествена одговорност да информираат на вистински и непристрасен начин, а Агенцијата за сите непочитувања, да реагира во случаи кога е тоа потребно.

-д-р Зоран Трајчевски, директор на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на крајот од панел-дискусијата, потенцираше, дека од моментот на распишување на изборите ќе започне периодот во кој и за радиодифузерите и за Агенцијата ќе почнат да важат правилата од Изборниот законик и дека телевизиите и радијата ќе мора да ги почитуваат барањата за правичност и избалансираност во

известувањето, а Агенцијата врз основа на анализа на програмите, во случаи кога ќе утврди дека не се обезбедува плурализам на гледишта и не се почитуваат другите правила, ќе постапи во согласност со Законикот.

Прилог:

- Листа на присутни учесници на првиот јавен состанок за 2016 година –

Листа на присутни учесници на првиот јавен состанок за 2016 година на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги			
Бр.	Име	Презиме	Институција
1	д-р Зоран	Трајчевски	Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги
2	Лазо	Петрушевски	
3	д-р Милаим	Фетаи	
4	Селвер	Ајдини	
5	Зоран	Фиданоски	
6	м-р Драгица	Љубевска	
7	д-р Андриана	Скрлев Чакар	
8	Огнен	Неделковски	
9	Ивона	Муфишева	
10	Магдалена	Довлева	
11	м-р Ивана	Стојановска	
12	Агрон	Адеми	
13	Јетон	Исмаили	
14	Цветанка	Митрева	
15	Сашо	Петрушевски	
16	Луција	Ѓурковиќ	
17	Сашо	Богдановски	
18	м-р Ружица	Б.Јотевска	
19	д-р Ирена	Бојаџиевска	
20	Валиде	Јашари	
21	Арѓенд	Џелили	

22	Катерина	Доневска	
23	Несрин	Сејфула	
24	Атила	Мемед	
25	Тања	Пачоска	
26	Весна	Симоновска	
27	м-р Емилија	Јаневска	
28	м-р Емилија	П. Камењарова	
29	Рубин	Талески	
30	Христијан	Трајчевски	
31	Игор	Смилевски	
32	Надица	Четорошка	КЗК
33	Зоран	Манџоски	Канал 77
34	Зоран	Петров	Антена 5
35	Митко	Арнаулов	Урбан ФМ
36	Љубица	Манговска	Тера Телевизија
37	Мишко	Талески	МИОА
38	Владимир	Соколов	МИОА
39	Владимир	Радосављевиќ	МИОА
40	Миодраг	Неќак	ХДТВ МЕГА
41	Мирослав	Аџи Андов	ХДТВ Канал Плус
42	Благој	Христов	Телеком
43	Слободанка	Гиевска	Телеком
44	Ивица	Дојчиновски	ОНЕВИП
45	Весна	Никодиноска	МИМ
46	Тошо	Маркоски	ТВ Ултра
47	Гани	Рашити	Радио Тетово
48	Миле	Ристески	МТВ 1
49	Методија		ТВ Орбис
50	Јасна	Бочовска Недик	УКИМ Правен Факултет
51	Ајнуре	Бархири	ТВ Шења

52	Игор	Смилевски	Студент ФМ
53	Николче	Смилевски	ТВ О2
54	Владимир	Ристевски	АЕК
55	Синиша	Апостолов	АЕК
56	Петар	Трајчев	